

Färgen och förlusten

Bluets av Maggie Nelson

Om du förälskar dig i en färg, är du säker på att den inte kan besvara dina känslor? Den frågan ställer Maggie Nelson i ett tidigt skede i den poetiska essän *Bluets*. Eller är det en essäistisk diktsamling? Genremässigt är det inte helt lätt att placera Nelson, men vad gör det – det hybridartade gör sig gällande även tematiskt. I *Bluets* finns en relation som tagit slut, en väninna som råkat ut för en olycka, ett pågående samtal med bland andra Goethe och Wittgenstein, tankar om kärlek, tid, förlust, sorg, minnet. Och genom allt, det blåa.

Diktjaget har förälskat sig i den blåa färgen, samlar på den genom föremål, upplevelser, korrespondens, tankar, citat. Iakttagelserna är uppbyggda genom numrering, sammanlagt 240. Det blåa har så många konnotationer. Men är det färgen eller förlusten som är den röda tråden egentligen? Kanske går de inte att särskilja från varandra. Som Nelson konstaterar: även Wittgenstein och Goethe intresserade sig för färger under mer krävande perioder av sina liv.

För de flesta av oss är färgerna en självklar del av tillvaron. Solen lyser gul, gräset är grönt. På hösten skiftar löven i rött, orange och brunt, och ordentliga blåmärken går i något skede från blått till lila. Vill vi vara ännu tydligare finns en hel vokabulär till vårt förfogande: puderrosa, azurblå, korallröd, olivgrön, stålgrå, mjölkvit.

Men färger är reflekterande ljus. ”Färgen upplevs höra till föremålen i vår omgivning men är egentligen vårt nervsystems svar på sammansättningen av det ljus föremålen reflekterar” som det står i Nationalencyklopedin. Färgerna är våra egna skapelser, och alla upplever dem olika, eller rättare sagt: vi kan inte veta hur andra upplever dem. Vi har skapat ett gemensamt system för att kategorisera och känna

igen olika färger och färgnyanser men upplevelsen förblir individuell. Personligen har jag alltid haft svårt att skilja mellan blått och grönt. Jag har mer än en gång köpt gröna klädesplagg bara för att få höra av människor i min omgivning att de är blåa. Jag vet inte vem som har rätt, om det ens går att ha rätt.

Hos Nelson går längtan efter det blåa ihop med längtan efter den kärleksrelation som tagit slut. Kan det blåa fylla tomrummet eller är det snarare en förlängning av förlusten? Det blåa går inte att äga. Och det kan inte, som svar på den inledande frågan, besvara ens känslor. Detta speglar den obesvarade kärleken till ”prinsen av blått” som diktjaget kallar honom, mannen som älskar en annan och nu har lämnat henne. Den kärlek hon inte vet om hon någonsin kommer att komma över.

Sorgen, färgen, förlusten. Omätbara ting. ”For no one really knows what color is, where it is, even whether it is.” När Maggie Nelson frågar ”vad är en färg?” frågar hon samtidigt ”vad är kärlek?” och ”vad är förlust?”. Det här har alltid varit hennes styrka. Hon skriver aldrig bara om en sak. Vid varje genomläsning framträder ett nytt spår i förgrunden, en ny passage att strecka under, en ny siffra att ringa in. Det fenomenala med Nelsons mosaik är att den, likt en kameleont eller en bläckfisk, skiftar i enlighet med sin omgivning, sin läsare. Min läsning säger mest om mig, din om dig.

Det går inte att mäta färg eftersom upplevelsen är individuell, men Horace Bénédict de Saussure försökte. Han uppfann en ”cyanometer” 1789, för att kunna mäta himlens blåhet. Det var en pappcirkel med 53 rutor i olika blåa nyanser. Den höll han upp mot himlen för att se vilken ruta som närmast sammanföll med himlens färg den dagen. Kanske kunde siffran säga honom något, men vad? Något om ho-

